

[Socialministeren.]

af 18. april 1958 er at foretage undersøgelser af sociale forhold. Dette kan ske dels ved, at instituttet selv tager undersøgelsesopgaver op, dels ved, at det påtager sig opgaver efter anmodning fra offentlige myndigheder og private organisationer. Den endelige godkendelse af instituttets arbejdsplan foretages af socialforskningsrådet, hvor der sidder repræsentanter for en række ministerier, kommunal sagkundskab og universiteterne i København og Århus.

Forberedelserne til undersøgelsen af den danske befolknings levevilkår er godkendt af socialforskningsrådet i januar 1975. Da undersøgelsen formodes at være af meget vid interesse for belysning af samfundsmæssige forhold i Danmark — og bl. a. indgår i et større forskningsprojekt om langtidstendenser i dansk økonomi — søgte instituttet statens samfundsvidenskabelige forskningsråd om bevilling til undersøgelsen. Dette råd vedtog i marts 1975 at dække hovedparten af omkostningerne ved den forberedende fase. Den endelige gennemførelse af undersøgelsen er afhængig af socialforskningsrådets godkendelse af den indstilling, som kommer fra instituttet efter den forberedende fase.

Lad mig derefter kort redegøre for undersøgelsens baggrund og formål. Det er en udbredt fornemmelse, at den stærke økonomiske vækst, som det danske samfund har gennemlevet i de sidste årtier, ikke er kommet alle befolkningsgrupper til gode i lige stor grad. Både grupper af lønmodtagere og af selvstændige erhvervsdrivende formodes at være sakket agerud. Dertil kommer en fornemmelse af, at væksten har medført ulemper i form af miljøforringelser, bl. a. i arbejdslivet og i lokalmiljøet. Imidlertid ved man meget lidt om, hvor omfattende disse problemer i virkeligheden er, og hvor store dele af befolkningen der berøres heraf. Man har heller ikke nogen klar fornemmelse af, i hvilken grad sådanne eventuelle ulemper opvejes af stærke forbedringer på andre felter.

Dette hænger bl. a. sammen med, at hidtidige oplysninger for en stor dels vedkommende har drejet sig om, hvor mange ressourcer der sættes ind på et bestemt område. Det gælder f. eks. sundhed, bolig og trafik. Derimod har man kun lidt statistik om,

hvilke grupper der benytter disse faciliteter. Ved — som i den planlagte undersøgelse — at tage udgangspunkt i den enkelte persons forhold kan man besvare presserende spørgsmål som fordelingen mellem befolkningsgrupper af godt og dårligt helbred, godt eller dårligt boligmiljø, belastende eller bekvemme trafikforhold m. v.

Blandt de spørgsmål, som man i undersøgelsen håber at kunne besvare, skal også fremhæves lavindkomstproblemets art og omfang og spørgsmålet om, hvorvidt de ringeste leveforhold på alle områder hobes op hos enkelte grupper af befolkningen, eller om billedet er mindre ensidigt.

Sigtet med undersøgelsen er da at give en beskrivelse af væsentlige sider af leveforholdene i Danmark som grundlag for hensigtsmæssige socialpolitiske og finanspolitiske foranstaltninger. Behovet for undersøgelser af de førnævnte forhold er understreget både i Perspektivplanredegørelse II, af udvalget om samordning af skatter og sociale ydelser og af et lavtlønsudvalg under Dansk Arbejdsmands- og Specialarbejder Forbund i 1971.

Den mest økonomiske måde at få undersøgt problemer af denne art på er at udspørge et repræsentativt udvalg af personer i befolkningen. Endvidere finder jeg, at det ikke alene er forsvarligt, men også ønskværdigt, at spørge dem, der har skoen på og ved, hvor den eventuelt trykker. Hr. Dohrmann kalder dette at snage i folks privatliv. Jeg finder tværtimod, at det er ønskeligt i et demokratisk samfund, at folk får mulighed for bl. a. ved deres besvarelser af spørgsmål i sociale undersøgelser at belyse, hvor problemerne er, således at dette ikke bliver afgjort alene ved skrivebordsovervejelser. Samtidig vil jeg understrege, at oplysningerne — i lighed med alle socialforskningsinstituttets undersøgelser — behandles uden mulighed for identifikation af enkelte personer og kun offentliggøres som tabeller vedrørende større grupper af befolkningen.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at undersøgelsen ikke, som af hr. Dohrmann anført, omhandler søvnvaner, spisevaner og sexvaner.

Endelig skal jeg nævne, at de historiske oplysninger i undersøgelsen til belysning af levekårene de sidste 30 år ikke — som af hr. Dohrmann antydnet — indhentes ved hjælp af udspørgning, men ved gennemgang af